

เครื่องหมายการค้า "JASMINE RICE"

รายจาว

ตำนานเรื่องเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย เป็นสิ่งที่ควรสนใจอย่างยิ่ง ปัจจุบันนักสนใจมุ่งประเด็นไปสู่เรื่องสิทธิบัตรเสียหมด อันเป็นการต่อสู้ตามวิถีวิชาการตะวันตก เขาเห็นว่า แต่เราไม่รู้เขาต่อสู้ร้อยครั้งก็แพ้ทั้งร้อยครั้ง ความจริงแล้วเครื่องหมายการค้าหรือ BRAND NAME เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการค้าประจำวันอย่างยิ่ง นักกฎหมายไทยสมัยก่อน มีความรู้เรื่องเครื่องหมายการค้าเป็นอย่างดีขนาดตั้งเป็นหลวงพิสุจน์พาณิชย์ลักษณ์ ซึ่งภายหลังได้รับการแต่งตั้งเป็นถึงปลัดกระทรวงพาณิชย์

Coca-Cola เป็นเครื่องหมายที่ บริษัท โคคา-โคลา คัมปนี ได้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2473 แต่ภายหลังทะเบียนเครื่องหมายการค้าไทยไม่รับจดทะเบียน เพราะเป็นคำที่เล็งถึงลักษณะ และคุณสมบัติของสินค้าโดยตรง ความหมายของคำว่า Coca-Cola นี้ เป็นคำที่ปรากฏอยู่ในตำราเรียนของวิชาเภสัช (Pharmacognosy) ดังนี้คือ-

Coca- (Synonyms - Coca Leaves, Cocae Folia; Ger. Cocablätter; Fr. Feuilles de Coca) the leaves of Erythoxylon Coca a South American Plant: nervine and stimulant

Cola or Kola N.F.- (Synonyms, Kolanuts, Gooroo nuts, Bichy Nuts, Ger. Kolanuss, Fr. Noix de Gourou). The Seed of Coghlah a cuminated a tree of Africa, Cola nitida and several other species, it is a cardiac, aphrodisiac and nerve stimulant

ดังนั้น Coca เป็นคำหนึ่ง หมายถึงยาบำรุงชนิดหนึ่ง Cola เป็นอีกหนึ่งความหมายถึงยาบำรุงอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับน้ำจิง (Ginger Ale) น้ำมะนาว (Lemonade) น้ำส้ม

(Orangeade) น้ำหวาน (Sarsaparilla water) ฉะนั้น เครื่องหมายการค้ารายนี้จึงเป็นคำที่เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติแห่งสินค้าโดยตรง ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช 2474 ของเครื่องหมายการค้า จึงปฏิเสธการจดทะเบียน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการกระหนาบกระเทือนถึงความได้เสียของพ่อค้าและประชาชน บริษัท โคคา-โคลา คัมปนี จึงถอนคำขอไป

ต่อมาเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2490 ซึ่งห่างจากการถอนคำขอครั้งแรกประมาณ 17 ปี บริษัท โคคา-โคลา คัมปนี ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า "Coca-Cola" อีกครั้งหนึ่ง และเป็นปัญหาถึงความกำกวมกว้างเป็นทางการโดยคณะกรรมการทรงคุณวุฒิทางกฎหมายในที่สุด จึงจดทะเบียนได้ โดยเหตุที่ได้ใช้เครื่องหมายการค้านี้มานาน 17 ปี และได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้หลายประเทศแล้ว จึงมีลักษณะบ่งบอกเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ การใช้ชื่อ Coca-Cola มานานจึงทำให้ความหมายที่เล็งถึงลักษณะของสินค้าเปลี่ยนไปเหลือ แต่ความหมายทางเครื่องหมายการค้าที่คนทั่วไปถือว่าเป็นเครื่องหมายหนึ่ง ใครเป็นเจ้าของหรือได้จากไหน ราคาเท่าใด จึงมีลักษณะบ่งเฉพาะ

เครื่องหมายการค้าบางอันอาจมีลักษณะบ่งเฉพาะเมื่อเริ่มใช้ แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป และเหตุการณ์ในการค้าเปลี่ยนแปลงไป เครื่องหมายการค้าอันอาจจะสูญเสียลักษณะบ่งเฉพาะได้ ตัวอย่างเช่นคำว่า aspirin ซึ่งบริษัท ไบเออร์เป็นผู้ริเริ่มใช้ขึ้น ต่อมาคำนี้ได้ใช้เรียกชื่อยาประเภทเดียวกันของบริษัทห้างร้านอื่น จนกระทั่งคำนี้ได้กลายเป็นชื่อเรียกยาประเภทนั้นโดยทั่วไป (Genesie Drug) และสูญเสียซึ่งลักษณะบ่งเฉพาะ

ในคดีระหว่าง National Starch Manufacturing Co. โจทก์ Munn's Patent Maizena จำกัด ร้องให้จิงริงปรากฏว่าโจทก์ได้ประดิษฐ์คำว่า "Maizena" ใช้เป็นเครื่องหมายสำหรับแป้งข้าวโพดตั้งแต่ปี ค.ศ. 1863 แต่เพิ่งมาจด

ทะเบียนเครื่องหมายการค้าเมื่อ ค.ศ. 1889 จำเลย เริ่มขายแป้งข้าวโพดภายใต้ชื่อ "Maizena" เมื่อปี ค.ศ. 1867 ศาลอังกฤษวินิจฉัยว่าเนื่องจาก จำเลยและบุคคลอื่นได้ใช้คำนี้มาก่อน ค.ศ. 1889 จนมหาชนมีสิทธิที่จะใช้คำนี้ได้ (publici juris) จึงให้ยกฟ้องโจทก์

ขอชมเชยนักธุรกิจไทยที่ประดิษฐ์เครื่องหมายการค้าขึ้นเยี่ยมในโลก เช่น กระบิงแดง หรือ Red Bull ที่มีภาพกระบิงสีแดง 2 ตัวหันหน้าเข้าหากัน เป็นเครื่องหมายการค้า และเครื่องหมายการค้า "ภาพ" รวมทั้งการใช้สี เพื่อเน้นความจำ นอกจากนี้แล้วเอกชนไทยที่เพิ่งจะยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าคำว่า "JASMINE GOLD" ร่วมกับอักษรที่ประดิษฐ์คือ JG สำหรับสินค้าข้าว สำหรับเรือรัฐบาลไทยจะต้องให้ยกเลิกเครื่องหมายการค้าจึงสถิติฟ้องได้แต่คงเสียเงินเปล่า

สำหรับเครื่องหมายการค้า "JASMINE RICE" เป็นเครื่องหมายการค้าที่ผู้ค้าในประเทศไทยใช้กันมากมาย จนมหาชนไทยมีสิทธิที่จะใช้คำนี้ แต่ถ้าหากรัฐบาลไทย จะยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า "JASMINE RICE" ทั่วโลก สำหรับข้าว ย่อมเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของประเทศไทย เพราะยังไม่เคยมีประเทศอื่นสามารถผลิตข้าวพันธุ์หอมมะลิเหมือนอย่างประเทศไทยและใช้เครื่องหมายการค้า JASMINE RICE เลย อีกทั้งข้าวพันธุ์หอมมะลิเป็นพันธุ์ข้าวดั้งเดิมมีแหล่งกำเนิดในประเทศไทย "JASMINE RICE" เป็นเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ ถึงแม้ว่าคำว่า "JASMINE" จะเป็นคำสามัญ เช่นเดียวกับเครื่องหมายการค้า "นมตรามะลิ" หากผู้ประกอบการค้าข้าวในประเทศไทยที่จะใช้เครื่องหมายการค้า "JASMINE RICE" ต้องได้รับการยินยอมจากกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีกฎเกณฑ์ในการขายข้าวหอมมะลิลูกอยู่แล้วเรื่องนี้รัฐบาลควรรับดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า "JASMINE RICE" ทั่วโลก โดยเร็วก่อนที่จะเสียสิทธิ ■